

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 - Majorstua
0301 Oslo

Varsel om klage for to småkraftverk og vurdering av klage for ett småkraftverk i Balsfjord kommune i Troms

Vi viser til oversendelse med vedlegg fra NVE per e-post datert 15.04.2014 søknader om tillatelse til å bygge 3 småkraftverk i Balsfjord kommune i Troms til uttalelse.

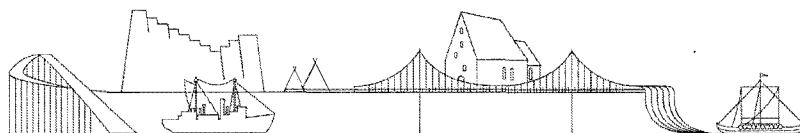
Konklusjon

Fylkesmannen i Troms tilrår at søknaden om utbygging av Potraselva avslås av hensyn til reindrift. Dersom det ikke skjer varsler vi klage på NVE's avgjørelse i saken. Hovedbegrunnelse for dette er at de to vanninntakene med medfølgende vannspeil er planlagt plassert midt i flyttleien, slik at tiltakene blir liggende på tvers av flytteretningen. Avbøtende tiltak med å justere trasè for rørgata på østsida av den avgrensede gråor-heggeskogen bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 52 l/s, dvs 5 persentil sommervannføring.

Fylkesmannen i Troms tilrår at søknaden om utbygging av Leirelva avslås av hensyn til reindrift. Dersom det ikke skjer varsler vi klage på NVE's avgjørelse i saken. Hovedbegrunnelse for dette er at vanninntaket med medfølgende vannspeil er planlagt plassert midt i flyttleien, slik at tiltakene blir liggende på tvers av flytteretningen. Avbøtende tiltak med å begrense bredden på rørtraseen i anleggsperioden over avgrenset myr bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 52 l/s, dvs 5 persentil sommervannføring.

Fylkesmannen i Troms vurderer at utbygging av Tverrelva i Markenesdalen kan være akseptabel dersom minstevannføringen økes av hensyn til landskap og friluftsliv. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 10 persentil sommervannføring. Dersom det ikke skjer vurderer vi å påklage NVE's avgjørelse i saken.

For alle søknadene mangler vurderinger av verdi og konsekvens for landskapet, og vurdering av konsekvenser i større sammenheng for INON-areal.

Naturmangfoldlovens prinsipper skal vurderes så tidlig som mulig, og skulle vært vurdert før høringsrunden.

Generelt

Fylkesmannsembetet har en rekke ansvarsområder som bla omfatter natur- og miljøvern, landbruk, samfunnssikkerhet og reindrift. Alle disse ansvarsområdene omfattes av fylkesmannens helhetlige beslutning i uttalelsen.

Potraselva kraftverk – Potraselva Kraft (SUS) v/Tinfos AS

Potraselva kraftverk vil utnytte et fall på 212 meter fra inntaket på kote 230 ned til kraftstasjonen med utløp på kote 18. Det søkes om å overføre vann fra Skaidielva fra kote 255 til Potraselva. Rørgaten fra Skaidielva blir ca. 700 meter lang og nedgravd. Rørgaten fra inntaket i Potraselva til kraftstasjonen blir 1950 meter lang og skal graves ned hele veien vest for Potraselva. Fra fylkesvei 858 går det en skogsvei som må oppgraderes og i tillegg forlenges med 200 meter til kraftstasjonen. Det er planlagt en midlertidig anleggsvei i rørgatetraseen til inntakene. Middelvannføringen i Potraselva er 423 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1100 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 2 MW og gi en årlig middelproduksjon på ca. 5,3 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en ca. 2,2 km lang strekning av Potraselva og 680 meter av Skaidielva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 32 l/s i Potraselva og 11 l/s i Skaidielva hele året.

Natur- og miljøvern

Miljørapporten konkluderer med liten til middels negativ samlet konsekvens for biologisk mangfold og verneinteresser.

Det er registrert en lokalitet med gråor-heggeskog som er vurdert som viktig (B) og ei mindre bekkekløft som er vurdert som lokalt viktig (C) for biologisk mangfold. Ei lita middelsrik fastmattemyr inngår i avgrensningen av gråor-heggeskogen. Kun to andre lokaliteter med gråor-heggeskog i Balsfjord kommune er lagt inn i Naturbase, en A-lokalitet og en B-lokalitet. Sannsynligvis er det flere lokaliteter med denne naturtypen i kommunen. Generelt er gråor-heggeskog en naturtype med høy biologisk produksjon og stort artsmangfold av planter og dyr. For naturtypen, særlig for flommarksskogen, er vannregimet viktig for utformingene. Størrelsen på minstevannføring etter utbygging her er derfor viktig. Fylkesmannen mener videre at avbøtende tiltak med å justere trasè for rørgata østsida av den avgrensede gråor-heggeskogen jordkabelen bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen.

Fylkesmannen kjenner ikke til andre verdifulle naturtyper enn det som går fram av miljørapporten som kan bli berørt av utbyggingen. Vi kjenner heller ikke til andre rødlistede arter enn at det er registrert gaupe i utkanten av nedbørfeltet, men vurderer at tiltaket ikke vil få noen negativ betydning i forhold til den.

Det er ikke anadrom fisk i elva. Det er opplyst at Potraselva har forekomst av ørret i nedre del i tynn bestand.

Fossen i Skaidielva rett oppstrøms samløp Potraselva, med fall på rundt 20 m, er største fossefall i området. Elvene skal i følge søknad ikke være synlige på avstand. Etter det Fylkesmannen kan se er et parti av elva synlig på avstand ved høy vannføring, men er enig i vurderingen av at den ikke utgjør et sentralt landskapselement. Vi savner likevel en faglig vurdering av verdien og konsekvens for landskapet, både for dette prosjektet og samlet for prosjekt rundt Balsfjorden.

Planlagt minstevannføring tilsvarer alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen vurderer det som en lav minstevannføring. Før utbygging er INON-området som berøres på 48,9 km², inngrepsfri sone 1 og 2. Det planlagte tiltaket vil føre til netto bortfall av inngrepsfrie naturområder på 5,4 km². Det er 11 % av det sammenhengende INON-område. Villmarkspregede områder eller inngrepsfrihet fra fjord til fjell vil ikke bli berørt.

Landbruk

Prosjektet har i liten grad negativ innvirkning på landbruksarealene. Fylkesmannen har ingen merknader til prosjektet knyttet til landbruk.

Reindrift

Søker har gjort en vurdering av konsekvensene av tiltaket i forhold til reindriftsnæringen og konkludert med liten negativ konsekvens. Fylkesmannen er ikke enig i denne vurderingen på alle punkt.

I småkraftverksaker vil anleggsfasen være et forstyrrende element. Aktuelt område er definert som høst- og høstvinterbeite-område for rein, og dermed er ikke området i bruk som beite for rein på våren og sommeren. Anleggsfasen kan, i samråd med berørte reinbeitedistrikt, legges til perioder da det ikke vil være forstyrrende for reindriftsnæringen.

Hele rørgaten, også overføringsrøret, skisseres gravd ned og etter endt arbeid skal rørtraseen tilrettelegges for gjenvekst. Fylkesmannen mener at rørtraseen ikke vil fungere som stengsel for rein i driftsfasen, og vil dermed ikke ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse/flytting av rein. Begge rørtraseene skal fungere som ATV-trase opp til og mellom inntaksdammene, og dermed unngår man en permanent vei. Dette er, sett fra reindriftsfaglig hold, positivt da permanente veier ansees som punktering av områder. Noe som vil medføre økt utfart/ferdsel pga økt tilgjengelighet.

Med tanke på kraftstasjonen planlegges denne lokalisert i nærheten av jordbruksareal nede ved kystlinjen, og etter fylkesmannens vurdering vil lokaliseringen av kraftstasjonen ikke ha noen praktisk innvirkning på reindriftens bruk av området.

Det er derimot lokalisert flyttlei for rein i øvre del av influensområdet for omsøkte tiltak. Dette er en av to flyttleier som berørte reinbeitedistrikt kan benytte seg av for tradisjonell flytting mellom Balsnesodden og vinterbeiteområdene i Indre-Troms. På Balsnesodden har distriktet prammingsplass som blir brukt i forbindelse med frakt av dyrene med pram til og fra deres vår- og sommerbeiteområdet. Den aktuelle flyttlei vil derfor være i bruk senvinter/vår når man er på vei til vår- og sommerbeiteområdet, og på høsten når man er på vei mot de indre vinterbeiteområdene. Flyttleier er jf. Reindriftslovens § 22 gitt et særskilt vern. Dette betyr at det er et arealdisponeringsforbud der tiltak kan eller vil sperre flyttlei.

De to inntakene med medfølgende vannspeil er planlagt plassert midt i flyttleien, slik at tiltakene blir liggende på tvers av flytteretningen. De to vannspeilene ved inntaksdammene skisseres å skulle strekke seg ca. 25 og ca. 20 meter bakover og dekker et areal på totalt 180m². I søknaden hevdes det at da det er små inntaksdammer med små inntaksbasseng og tiltaket ikke fører til økning i menneskelig ferdsel i området, så vil planlagte utbygging ha små negative konsekvenser for reindriften under driftsfasen.

Denne vurderingen er fylkesmannen ikke enig i. Fylkesmannens reindriftsfaglige vurdering er at dette vil være tiltak som under driftsfasen vil kunne ha svært negative konsekvenser for reindriften og bruken av flyttleien. Slike flyttleier følger spor bestemt av topografi, sjøer og vassdrag, og inngrep i disse kan få alvorlige konsekvenser. En flyttlei er ingen strikt avgrenset størrelse, men vil variere i bredde avhengig av topografien. Reindriften arealkart er utarbeidet som oversiktskart i stor målestokk. Så selv om det i reindriften arealkart fremkommer at flyttleien har en bredde på 700-800 meter i aktuelle område, stemmer ikke dette nødvendigvis når man kommer ut i terrenget og tar hensyn til topografien. Ut ifra bildene i søknaden er området ved begge de to planlagte inntakene forholdsvis flatt. På nedsiden av planlagte inntaksdam (fra kote 220 til kote 80) følger Potraselva ei kløft med løsmasserygger. Det er disse topografiske forholdene i området som er med på å bestemme hvor flyttleien går. Med tanke på flyttleiens kryssing av elveløp må det være mulig for både dyrene og gjeterne å krysse elva, på en slik måte at man ikke mister kontroll over flokken. Enhver påvirkning av flyttleien vil representere en forringing av den og plassering av de to inntaksdammene og de to vannspeilene på ca 20 og 25 meter på tvers av en flyttleien vil i realiteten gjøre nettopp dette. Dette er i strid med Reindriftslovens § 22.

I tillegg må man se denne søknaden i sammenheng med søknaden om Leirelva kraftverk. Dette da begge småkraftsøknadene påvirker en og samme flyttlei. Tre vanninntak med tre medfølgende vannspeil på tvers av samme flyttlei representerer installasjoner av et slikt omfang at Fylkesmannen vurderer det til at flyttleien i driftsfasen til småkraftverkene vil være forringet, i verste fall stengt.

Fylkesmannen mener at Potraselva kraftverk, både frittstående og spesielt sett i sammenheng med Leirelva kraftverk, vil få store konsekvenser for reindriften bruk av flyttleien i området.

- Fylkesmannen mener avbøtende tiltak ved å justere trasè for rørgata østsida av den avgrensede gråor-heggeskogen jordkabelen bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen. For naturtypen er minstevannføringen viktig.

- Den foreslåtte minstevannføringen synes vi er lav, selv om tilløpsbekker lenger nede tilfører vann. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 52 l/s, dvs 5 persentil sommervannføring.

- Det er ikke gjennomført noen vurderinger av verdi og konsekvens for landskapet. Dvs at utredningsplikten av landskap ikke er oppfylt.

- Arbeidet i anleggsfasen bør avtales med berørte reinbeitedistrikt slik at arbeidet legges til perioder det ikke vil være forstyrrende for reindriftnæringen.

For reindrift vil tiltaket i driftsfasen få store konsekvenser for berørte reinbeitedistrikts bruk av flyttleien i området. Både med tanke på dette tiltaket, men spesielt sett i sammenheng med Leirelva kraftverk.

Leirelva kraftverk – Leirelva kraftverk (SUS) v/ Tinfos AS

Leirelva kraftverk vil utnytte et fall på 217 meter fra inntaket på kote 225 ned til kraftstasjonen med utløp på kote 8. Det er planlagt en midlertidig adkomstvei til inntaket i rørgatetraseen og en 300 meter lang ny permanent vei til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 405 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1000 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,9 MW og gi en årlig middelproduksjon på ca. 4,8 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1,9 km lang strekning av Leirelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 43 l/s hele året.

Natur- og miljøvern

Miljørappporten konkluderer med liten negativ samlet konsekvens for biologisk mangfold verneinteresser.

Det er registrert tre naturtyper, en lokalitet med gråor-heggeskog, en lokalitet med bekkekløft og bergvegg, og en lokalitet med rik myr, alle vurdert som lokalt viktige (C) for biologisk mangfold. Det er ikke registrert rødlistearter innenfor influensområdet til planlagte tiltak. Potensialet for funn av rødlistearter er vurdert som lavt innenfor hele influensområdet, dette gjelder også innenfor de tre naturtypene som er vurdert som lokalt viktige.

Miljøundersøkelsen viser at opplysninger om tidligere lokaliteter for havørn, jaktfalk (NT) og hønehawk (NT) ikke ligger innenfor influensområdet til planlagte tiltak. Nevnte arter sammen med kongeørn benytter trolig området som del av store leveområder. Fossekall antas å kunne ha tilhold i området, men det er ikke dokumentert. Konsekvensen for terrestrisk miljø er vurdert som liten negativ. Fylkesmannen kjenner ikke til andre verdifulle naturtyper som kan bli berørt av utbyggingen. Fylkesmannen mener avbøtende tiltak med å begrense bredde på rørtraseen i anleggsperioden over avgrenset myr bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen. Vi kjenner ikke til andre rødlistede arter i området.

Konsekvensen for akvatisk miljø er også vurdert som liten negativ. NVE har fastsatt krav om at det skal gjennomføres fiskebiologiske undersøkelser i Leirelva i løpet av sommeren 2014 for å avklare eventuell anadrom strekning. Fylkesmannen avventer resultatet av denne undersøkelsen.

Landskapet i influensområdet er vurdert å ha middels verdi. Elven er ikke synlig på avstand, og utgjør ikke et sentralt landskapselement. Samlet konsekvens av planlagte tiltak for landskap og INON er vurdert som lite til middels negativ. Vi savner likevel en faglig vurdering av verdien og konsekvens for landskapet, både for dette prosjektet og samlet for prosjekt rundt Balsfjorden.

Planlagt minstevannføring tilsvarer alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen vurderer det som en meget lav sommervannføring.

Før utbygging er INON-området som berøres på 48,9 km², inngrepsfri sone 1 og 2. Det planlagte tiltaket vil føre til netto bortfall av inngrepsfrie naturområder på 2,5 km². Det er 5,2 % av det sammenhengende INON-område. Villmarkspregede områder eller inngrepsfrihet fra fjord til fjell vil ikke bli berørt. Samla for de to prosjektene Potraselva og Leirelva vil ca 7,9 km² eller 16 % av INON-området utgå. Tiltakshaver er ikke kjent med andre prosjekt som vil medføre ytterligere reduksjon av samme INON område.

Landbruk

Prosjektet har i liten grad negativ innvirkning på landbruksarealene. Fylkesmannen har ingen merknader til prosjektet knyttet til landbruk.

Reindrift

Søker har gjort en vurdering av konsekvensene av tiltaket i forhold til reindriftsnæringen og konkludert med liten negativ konsekvens. Fylkesmannen er ikke enig i denne vurderingen på alle punkt.

I småkraftverksaker inngår det helt klart en forstyrrende anleggsfase. Aktuelle område er definert som høst- og høst vinterbeite-område for rein, og dermed er ikke området i bruk som beite for rein på våren og sommeren. Således kan anleggsfasen, i samråd med berørte reinbeitedistrikt, legges til perioder da det ikke vil være forstyrrende for reindriftsnæringen. Hele rørgaten skisseres gravd ned og etter endt arbeid skal rørtraseen tilrettelegges for gjenvekst. Således anser fylkesmannen at rørtraseen ikke vil fungere som stengsel for rein i driftsfasen, og vil dermed ikke ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse/flytting av rein. Rørtraseen skal også fungere som ATV-trase opp til inntaksdammen, og dermed unngår man en permanent vei. Dette er, sett fra reindriftsfaglig hold, positivt da permanente veier ansees som punktering av områder som vil medføre økt utfart/ferdsel pga økt tilgjengelighet. Med tanke på kraftstasjonen planlegges denne lagt i nærheten av bilvei og innimellom jordbruksareal, etter fylkesmannens vurdering vil lokaliseringen av kraftstasjonen ikke vil ha noen praktisk innvirkning på reindriftens bruk av området.

Det er derimot lokalisert flyttlei for rein i øvre del av influensområdet for omsøkte tiltak. Dette er en av to flyttleier som berørte reinbeitedistrikt kan benytte seg av for tradisjonell flytting mellom Balsnesodden og vinterbeiteområdene i Indre-Troms. På Balsnesodden har distriktet prammingsplass som blir brukt i forbindelse med frakt av dyrene med pram til og fra vår- og sommerbeiteområdet deres. Aktuelle flyttlei vil derfor være i bruk sen vinter/vår når man er på vei til vår- og sommerbeiteområdet, og på høsten når man er på vei mot de indre vinterbeiteområdene. Flyttleier er jf. Reindriftslovens § 22 gitt et særskilt vern. Dette betyr at det er et arealdisponeringsforbud der tiltak kan eller vil sperre flyttlei.

Inntaket med medfølgende vannspeil er planlagt plassert midt i flyttleien, slik at tiltaket blir liggende på tvers av flytteretningen. Vannspeilet ved inntaksdammen skisseres å skulle strekke seg ca. 60 meter bakover og dekke et areal på 240m². I søknaden hevdes det at da dette er et mindre areal som demmes ned og tiltaket ikke fører til økning i menneskelig ferdsel i området så vil den planlagte utbyggingen ha små negative konsekvenser for reindriften under driftsfasen. Denne vurderingen er Fylkesmannen ikke enig i.

Fylkesmannens reindriftsfaglige vurdering er at dette vil være et tiltak som under driftsfasen vil kunne ha svært negative konsekvenser for reindriften og bruken av flyttleien.

Plassering av en inntaksdam og vannspeil på ca 60 meter på tvers av en flyttleien vil i realiteten kunne forringe flyttleien. Ut ifra bildene i søknaden er området ovenfor planlagte inntaket forholdsvis flatt, mens elveløpet på nedsiden av planlagte inntaksdam er temmelig bratt med steile fjellsider. I selve søknaden kan man lese at «fra inntaket og videre ned til ca. kote 120, følger elva ei mindre kløft dannet av løsmasserygger». Det er disse beskrevne

topografiske forholdene i aktuelle område som er med på å bestemme hvor flyttleien går. Med tanke på flyttleiens kryssning av elveløp så må det være mulig for både dyrene og gjeterne å krysse elva, på en slik måte at man ikke mister kontroll over flokken.

Plasseringen av inntaket med medfølgende vannspeil på skissert plass vil legge et av de mulige områdene for kryssing av elven under vann og dermed stenge/forringe flyttveien. Dette er i strid med Reindriftslovens § 22.

I tillegg må man se denne søknaden i sammenheng med søknaden om Potraselva kraftverk. Dette da begge småkraftsøknadene påvirker en og samme flyttlei. Tre vanninntak med tre medfølgende vannspeil på tvers av samme flyttlei representerer installasjoner av et slikt omfang at fylkesmannen vurderer det til at flyttleien i driftsfasen til småkraftverkene vil være forringet, i verste fall stengt.

Fylkesmannen mener at Leirelva kraftverk, både frittstående og spesielt sett i sammenheng med Potraselva kraftverk, vil få store konsekvenser for reindriften bruk av flyttleien i området.

- Fylkesmannen mener avbøtende tiltak å begrense bredde på rørtraseen i anleggsperioden over avgrenset myr bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen.
- Angående konsekvenser for anadrom fisk avventer Fylkesmannen resultatet av den fiskeribiologiske undersøkelsen i 2014 som NVE har satt krav om.
- Den foreslåtte minstevannføringen synes vi er lav, selv om tilløpsbekker lenger nede tilfører vann. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 52 l/s, dvs 5 persentil sommervannføring.
- Det er ikke gjennomført noen vurderinger av verdi og konsekvens for landskapet. Dvs at utredningsplikten av landskap ikke er oppfylt.
- Arbeidet i anleggsfasen bør avtales med berørte reinbeitedistrikt slik at arbeidet legges til perioder det ikke vil være forstyrrende for reindriftnæringen.

For reindrift vil tiltaket i driftsfasen få store konsekvenser for berørte reinbeitedistrikts bruk av flyttleien i området. Både med tanke på dette tiltaket, men spesielt sett i sammenheng med Potraselva kraftverk.

Markenesdalen kraftverk – Markenesdalen kraftverk (SUS) v/Tinfos AS

Markenesdalen kraftverk vil utnytte et fall 270 meter i Tverrelva. Fra inntaket på kote 310 ledes vannet i en 3 km lang nedgravd/nedsprengt rørgate til kraftstasjonen på kote 40. Det er planlagt å bygge en 400 meter lang permanent adkomstvei til kraftstasjonen. For adkomst til inntaket i driftsfasen ønsker søker en ATV-trasé langs vannveien. Middelvannføringen er beregnet til 330 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 824 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt 1,9 MW og årlig middelproduksjon er estimert til 5,3 GWh. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 3 km lang strekning i Tverrelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 27 l/s hele året.

Natur- og miljøvern

Miljørapporten konkluderer med samlet konsekvens for biologisk mangfold og verneinteresser til liten negativ.

Innenfor influensområdet til planlagte tiltak er det registrert to naturtyper, en lokalitet med gråor-heggeskog, og en lokalitet med bekkekløft og bergvegg. Begge naturtypene er vurdert som lokalt viktige (C). Fylkesmannen er enig i at det foreslåtte avbøtende tiltaket med å justere trasè for jordkabelen for å unngå avgrenset gråor-heggeskog bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen. Slipp av minstevannføring er viktig avbøtende tiltak for begge naturtypene. Det er ikke registrert viktige funksjonsområder for rødlistede arter innenfor influensområdet. I følge miljørapporten er den registrerte lavarten *Buellia erubescens* ikke så vanlig, men vi ser at den i databasen Artskart har status som livskraftig (LC). Influensområdet inngår som del av større leveområder for jerv (EN) og kongeørn. I følge søknaden foreligger det ikke informasjon som tilsier at influensområdet utgjør viktige funksjonsområder for nevnte arter eller andre rødlistede fugle- eller pattedyrarter. Karplanten lodnemyrklegg (NT) som er registrert snaue 1 km oppstrøms inntaket, kan også tenkes å opptre i tiltaksområdet, men det er ikke dokumentert.

Fylkesmannen kjenner ikke til andre verdifulle naturtyper enn det som går fram av miljørapporten som kan bli berørt av utbyggingen eller forekomster av andre rødlistede arter i eller nær influensområdet som kan tenkes og bli påvirket enn det som er nevnt i miljørapporten og søknaden.

Akvatisk miljø i tiltaksområdet er vurdert til å ha lokal verdi. Hovedvassdraget Tømmerelva/Hølelva, som Tverrelva øst har samløp med, har bra produksjonsforhold og gode bestander av både laks- og sjørret. På grunn av årvisse variasjoner har FM tidligere ønsket nærmere undersøkelser med hensyn til anadrom fisk. Resultatet fra gjennomført el-fiske i nedre del av området i 2010 samt sammenfatning av eksisterende data har dokumentert at influensområdet ikke har selvreproduserende bestand av anadrom laksefisk. Ettersom dette er et rent elvekraftverk uten magasinering, forutsetter Fylkesmannen at vannføringa nedenfor kraftverket ikke blir påvirket, og dermed heller ikke forholdene i de deler av vassdraget som fører anadrom laksefisk.

Tverrelva er en del av vannforekomst Tømmerelva i Balfjord bekkefelt. Tilstanden er vurdert som god. Nye tiltak som kan redusere den økologiske tilstanden f.eks. fra god til moderat kan etter vannforskriften § 12 godkjennes dersom den samfunnsmessige nytten av tiltaket er større enn tap av miljøkvalitet og at alle praktisk gjennomførbare avbøtende tiltak blir gjennomført.

Fylkesmannen er ikke helt enig i beskrivelsen av opplevelsen av landskapet langs elva. Når en følger den rødmerkede natur- og kulturstien langs elva som går over til Fjellfroskvann, har en god kontakt med elva, både ved at den er synlig og at den høres, særlig ved høy vannstand. Strykene og fossefallene er med på å forsterke opplevelsen og er viktige landskapselement. Stien er en gammel ferdselsvei og det informeres om natur og kulturhistorie på informasjonsplakater knyttet til stien. Forbi inntaksdammen er det også en gapahuk. Selv om elva ikke er synlig på avstand, mener Fylkesmannen elva er et viktig element i landskapet, særlig i forhold til friluftsliv og opplevelse. Både vannføring i elva og hvordan stien blir berørt både under anleggsarbeid og i driftsfasen er viktig å detaljplanlegge ved en eventuell utbygging. Vi mener at det må gjøres en mer grundig vurdering av tiltakets konsekvens for friluftsliv og for landskap.

Det er planlagt å slippe en minstevannføring lik alminnelig lavvannsføring forbi inntaksdammen gjennom hele året. Minstevannføring har betydning både biologi og for

estetikk og landskapsopplevelse. Vi mener det er en lav minstevannføring, ikke minst med tanke på friluftsliv og landskap.

Med bakgrunn i verdi og virkningsomfang er samlet konsekvens i søknaden vurdert til middels negativ for INON. Det planlagte tiltaket er lokalisert i nordvestre hjørne av et større INON-område av stor verdi. Tiltaket vil føre til netto bortfall av inngrepsfrie naturområder på 5,1 km². Planlagte tiltak gjør at 0,5 km² av villmarka endrer status til INON-sone 1. Samlet medfører tiltaket 2 % reduksjon av det inngrepsfrie området. Det er et nasjonalt mål å sikre at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på, og prosjekter som reduserer arealer med villmarkspreg er konfliktfylte. Fylkesmannen har i tillegg til INON-statusen sett på områdets verdier for biologisk mangfold og friluftsliv, topografi og lokal og regional INON-status generelt. Vi vurderer at tiltaket ikke er konfliktfylt i forhold til biologisk mangfold, det kan være det for friluftsliv og opplevelse av landskapet. Lokalt er det store areal med villmarkspregede områder nord, øst og sør for arealet som her berøres. Nasjonalt har regionen Troms og Finnmark mange store områder som inkluderer større areal med villmarkspregede områder.

Landbruk

Prosjektet har i liten grad negativ innvirkning på landbruksarealene. Fylkesmannen har ingen merknader til prosjektet knyttet til landbruk.

Reindrift

Søker har gjort en vurdering av konsekvensene av tiltaket i forhold til reindriftsnæringen og konkludert med liten negativ konsekvens. Fylkesmannen er enig i denne vurderingen med forbehold om følgende.

I småkraftverksaker er anleggsfasen et forstyrrende element. Da dette aktuelle området er definert som høstvinter- og vinterbeite for rein, kan anleggsfasen enkelt legges til perioder da det ikke vil være rein i området. Videre skisseres rørgaten gravd ned og etter endt arbeid skal rørtraseen arronderes og såes. Således anser fylkesmannen at rørtraseen i driftsfasen ikke vil fungere som stengsel for reinen og dermed ikke ha noen stor negativ effekt på reinens bevegelse. Rørtraseen skal også fungere som ATV-trase opp til inntaksdammen, og dermed unngår man en permanent vei. Dette er, sett fra reindriftsfaglig hold, positivt da permanente veier ansees som punktering av områder som vil medføre økt utfart/ferdsel pga økt tilgjengelighet.

Det er flyttvei for rein i området og det er vesentlig at nye tiltak ikke kommer i konflikt med reindriftens flyttleier jfr. Reindriftslovens § 22. I dette tilfellet vil det være nettilknytningen som eventuelt kunne ha kommet i konflikt med flyttleien. Fylkesmannens reindriftsfaglige vurdering er at det i dette tilfellet vil være mulig å utføre anleggsarbeidet i forbindelse med jordkabelen i tidsrom da området og flyttleien ikke er i bruk av reindriftsnæringen, og det ikke er rein i områder. I driftsfasen anser ikke fylkesmannen at en nedgravd jordkabel vil være til noe hinder for flytting av rein.

Med tanke på kraftstasjonen skal denne legges i nærheten av et større sandtak og vil ikke generere annet trafikk til området enn det som er nødvendig i forbindelse med vedlikehold/tilsyn. Den reindriftsfaglige vurderingen til Fylkesmannen er således at

lokaliseringen av kraftstasjonen ikke vil endre den faktiske situasjonen og bruken av området, og at tiltaket ikke vil ha noen praktisk innvirkning på flyttleien.

Fylkesmannen mener at Markenesdalen kraftverk, med de foreslåtte avbøtende tiltak som fremkommer i søknaden og god dialog med reinbeitedistriktet, ikke vil få nevneverdige konsekvenser for reindriften i området.

Til slutt vil fylkesmannen nevne at en eventuell ratifisering av den foreslåtte reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift vil ha innvirkning på bruken av dette aktuelle området. I forslaget til ny konvensjon legges det opp til en deling av det aktuelle beiteområdet, delelinjen vil gå i Markenesdalen og skille området i to. I området mot E6 (vestover) legges det opp til delt bruk mellom Mauken reinbeitedistrikt og Könkämä sameby. Det er skissert at Mauken kan bruke det området 15.november – 31.mars, mens Könkämä kan bruke området fra 1.april til 31. oktober. Området øst for Markenesdalen er skissert som beiteområde for Könkämä sameby, uten tidsbegrensninger. En ratifisering av den foreslåtte konvensjonen er en langdryg prosess, men vi nevner den da den kan få innvirkning på anleggsperioden i forhold til flyttleiene.

- Fylkesmannen mener avbøtende tiltak å justere trasè for jordkabelen for å unngå avgrenset gråor-heggeskog bør utredes nærmere som en del av detaljplanleggingen.
 - Områdets bruk, verdi og konsekvens for friluftsliv må klarlegges nøyere.
 - Det er ikke gjennomført noen vurderinger av verdi og konsekvens for landskapet. Dvs at utredningsplikten av landskap ikke er oppfylt.
 - Den foreslåtte minstevannføringen synes vi er veldig lav. Vi ber om at det ved en eventuell konsesjon gis vilkår om minstevannføring sommer på minst 10 persentil sommervannføring.
 - Arbeidet i anleggsfasen bør avtales med berørte reinbeitedistrikt slik at arbeidet legges til perioder det ikke vil være forstyrrende for reindriftnæringen.
- En eventuell ratifisert reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige må tas med i vurderingen under behandlingen av søknaden.

Med hilsen

Evj Jørgensen ef
miljøverndirektør

Knut M. Nergård
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Kopi: Tinfos AS, O. H. Holtasgate 32, 3678 NOTODDEN
Balsfjord kommune, Rådhusgata 11, 9050 STORSTEINNES
Troms fylkeskommune, Postboks 6600, 9296 TROMSØ
Miljødirektoratet, Postboks 5672 Sluppen, 7485 TRONDHEIM